

تأثیر کاهش تنش‌ها بین ایران و آمریکا بر بازار جهانی نفت

کاهش متغیرهای ژئوپلیتیک

اگر ایران، صادرات نفت خود را قطع کند، فاجعه‌ای بزرگ در بازار نفت رخ خواهد داد.

همچنین، هرگونه تنش در تنگه هرمز که شاهراه انرژی جهان است و روزانه ۱۷ میلیون بشکه نفت را از خود عبور می‌دهد، امکان افزایش شدید قیمت‌های نفت را به دنبال خواهد داشت. عرض این کانال در تنگ‌ترین بخش، تنها دو مایل است و از طریق این آبراه بازارهای جهانی نفت به کشورهای بزرگ تولیدکننده آن مانند عربستان متصل می‌شوند. در صورتی که این تنگه بسته شود، فاجعه آن، چهار برابر بزرگتر از زمانی خواهد بود که عراق به کویت حمله کرد. گفتنی است، در سال ۱۹۹۱ عراق با حمله خود به کویت سبب شد ۴/۵ میلیون بشکه از صادرات نفت خاورمیانه کاهش یابد. ■

نمی‌تواند همراهی همه کشورهای را داشته باشد. او افزود: در صورتی که ایران به هر علتی، صادرات نفت خود را قطع کند، باید منتظر یک فاجعه بزرگ در بازار جهانی نفت باشیم.

گزارش اخیر ۱۶ سازمان امنیتی آمریکا (NIE) مبنی بر این که ایران از چهار سال پیش، هیچ گونه فعالیت هسته‌ای نظامی نداشته، باعث شده تا احتمال رویارویی نظامی آمریکا با ایران کاهش پیدا کند و همین امر، بر روی قیمت‌های نفت نیز تأثیر بسزایی داشته است. این گزارش در حالی منتشر شد که از یک سال پیش، آمریکایی‌ها به شدت علیه برنامه‌های هسته‌ای ایران موضع‌گیری می‌کرده‌اند و اظهار می‌داشتند که ایران فعالیت‌های پنهانی هسته‌ای دارد. حتی جرج بوش، رییس‌جمهور آمریکا، از ایران به عنوان یک تهدید بین‌المللی نام برد و احتمال رویارویی نظامی با ایران را نیز رد نمی‌کرد. اما با انتشار گزارش مذکور از سوی سازمان‌های امنیتی آمریکا، تهدیدها علیه چهارمین کشور بزرگ صادرکننده نفت جهان کاهش یافت و قیمت نفت نیز سیر نزولی به خود گرفت. یکی از کارشناسان حوزه انرژی می‌گوید: جهان از برخورد نظامی آمریکا با ایران به شدت بیمناک بود و به نظر من، بهترین نتیجه این گزارش، کاهش تنش‌ها در بازار جهانی انرژی است. بوش، پیشتر هشدار داده بود که برنامه هسته‌ای ایران، جهان را به سمت جنگ جهانی سوم سوق می‌دهد. همین گفته کافی بود تا قیمت نفت به شدت افزایش یابد. تنش‌های ایران و آمریکا در این زمینه سبب شده بود تا قیمت نفت از ماه اوت تا نوامبر، بیش از ۴۰ درصد افزایش یابد و به مرز ۱۰۰ دلار در هر بشکه برسد. الیور جاکوب، مشاور ارشد شرکت نفتی پترو می‌گوید: گزارش اخیر سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا، کار را برای عکس‌العمل سریع این کشور علیه ایران سخت کرده است. از سوی دیگر، این کشور به سختی به یک اجماع بین‌المللی برای تشدید مجازات‌ها علیه ایران خواهد رسید. اما موضوعی که بازارهای بین‌المللی را هنوز در نگرانی نگه داشته، احتمال حمله یکجانبه ایالات متحد به ایران است. دیوید پامفری، کارشناس ارشد مرکز استراتژی‌های بین‌المللی آمریکا می‌گوید: در حال حاضر به راحتی نمی‌توان مجازات‌ها علیه ایران را تشدید کرد. احتمال حمله نظامی علیه ایران نیز بعید به نظر می‌رسد و همین عوامل سبب شده تا سرمایه‌گذاری در بازارهای بین‌المللی با ریسک کمتری همراه باشد. یک کارشناس انرژی دانشگاه کمبریج نیز اظهار داشت: با توجه به گزارش‌های اخیر، آمریکا برای اعمال مجازات‌های بیشتر علیه ایران،

حفاظت از محیط زیست

افزایش استحصال نفت با تزریق CO₂

آمادگی مخازن کشور جهت پذیرش CO₂ مسیر مناسبی است.

صنعتی جهان ملزم به کاهش میزان تولید گازهای گلخانه‌ای به میزان مشخصی شدند که با توجه به رشد صنایع در این کشورها، امری مشکل به نظر می‌رسد. یک راه حل برای حذف این گازها، تزریق CO₂ به مخازن نفتی می‌باشد که علاوه بر جلوگیری از انتشار مقادیر زیادی گاز گلخانه‌ای به محیط، سبب افزایش فشار مخازن و تولید بیشتر نفت می‌شود و یک معادله برد - برد را در اختیار شرکت‌ها و دولت‌ها می‌گذارد. در این روش، گاز CO₂ خروجی از نیروگاه و سایر منابع ثابت تولید CO₂ به سمت مخازن نفتی فرستاده و در آنجا با افزایش فشار به مخازن تزریق می‌شود. هزینه‌های سرمایه‌گذاری اولیه این طرح که شامل خطوط لوله، تجهیزات خالص‌سازی CO₂ و تجهیزات تزریق CO₂ به مخزن می‌باشد، از افزایش سود حاصل از فروش بیشتر نفت به دست می‌آید. همچنین، از این طریق، راه برای توسعه پایدار کشورها که ایجاد صنایع با کمترین صدمه به سرمایه‌های بشری نظیر محیط زیست می‌باشد، باز می‌شود.

کشور ما به سبب داشتن منابع نفتی که اکثراً به نیمه دوم عمر خود نزدیک می‌شوند و همچنین، میزان تولید ۲۵ درصدی گازهای گلخانه‌ای خاورمیانه، احتیاج به توجه بیش از پیش به این امر دارد. سرمایه‌گذاری در این بخش با توجه به اوضاع نامناسب زیست محیطی کشور، آمادگی مخازن نفتی ایران جهت پذیرش CO₂ می‌تواند مسیر مناسبی جهت بهره‌برداری بهتر از منابع و رسیدن به اهداف بلندمدت و توسعه‌ای پایدار باشد.

سیر صعودی تقاضای انرژی توسط کشورهای جهان، تأمین انرژی را به یکی از مسایل مهم و گلوگاه‌های پیشرفت صنعتی تبدیل کرده است. محدود بودن منابع سوخت‌های فسیلی و روند سریع مصرف آنها، شرکت‌های نفتی را نگران از امنیت تأمین انرژی در سال‌های آتی کرده است. یکی از راه‌حل‌های آرایه شده برای جواب به این بازار روبه‌رشد، افزایش میزان نفت قابل استحصال از مخازن مورد بهره‌برداری می‌باشد. با توجه به عظیم بودن هر یک از مخزن‌های زیرزمینی، افزایش حتی چند درصدی در میزان نفت قابل استحصال، میزان نفت زیاد و سود کلانی را نصیب شرکت‌های نفتی می‌کند. هنگامی که یک مخزن مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد، به سبب خروج نفت، فشار آن کم‌کم کاهش می‌یابد و میزان نفت قابل برداشت آن کمتر می‌شود. به همین دلیل، شرکت‌های نفتی به فعالیت‌های ثانویه‌ای جهت افزایش فشار مخزن جهت ازدیاد برداشت روی می‌آورند.

روش‌های متفاوتی از قبیل تزریق آب یا انواع گازها به چاه‌ها جهت افزایش فشار صورت می‌گیرد. مثلاً هم‌اکنون در ایران، کل میزان گاز ترش برداشتی از فازهای ۶ و ۷ و ۸ منطقه‌ی پارس جنوبی برای افزایش فشار مخزن نفتی منطقه آغاچاری به احتیاج به ارسال می‌شود. اما گرایش بیشتر شرکت‌های نفتی به تزریق گازهای غیرهیدروکربنی به مخازن است. مثلاً تزریق CO₂ یکی از روش‌هایی است که توجه زیادی را به خود جلب کرده است. پس از امضای قرارداد کیوتو، کشورهای